

РЕШЕНИЕ

на Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности за резултатите от извършеното оценяване по процедура за програмна акредитация на професионално направление **3.4. Социални дейности в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки в Шуменски университет „Еп. Константин Преславски“**

1. Хронология на процедурата:

Процедурата за програмна акредитация на **професионално направление 3.4. Социални дейности** в област на висше образование **3. Социални, стопански и правни науки** е открита на заседание на Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности на 13.06.2016 г. (Протокол № 11) по искане на висшето училище (вх. № 430/07.06.2016 г.). Експертната група и наблюдаващият процедурата са определени с решение на Акредитационния съвет на НАОА от 16.02.2017 г. (Протокол № 04) и извършиха проверка на оценяваната институция в периода 21.02.-23.02.2017 г.

На заседание, проведено на 14.03.2017 г. (Протокол № 05, на основание чл. 88 а, ал. 4 от ЗВО и чл. 12, ал. 6, т. 4 от ПДНАОА, членовете на Комисията приеха доклада на експертната група.

При предходната акредитация професионалното направление 3.4. Социални дейности Постоянната комисия по социални и правни науки и национална сигурност дава акредитация с оценка много добър и срок на валидност до юни 2017 година, като при взетите решения е дала 3 препоръки, които са изпълнени качествено и в рамките на определените от НАОА срокове.

2. Констатации и оценки за изпълнението на критериите за програмна акредитация на професионално направление в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование /ESG/ - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО /Таблица 4/¹:

Въз основа на изводите в доклада на експертната група Постоянната комисия направи следните констатации и оценки за изпълнението на критериалната система:

Констатации за изпълнение на критерий 1.1. в съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 /1-10/: „При извършване на обучение в професионалното направление се поддържа и развива политика за осигуряване на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище“

В ШУ има изградена цялостна система за управление на качеството, реализирана на базата на голям обем документи, сред които Политика по качеството на ШУ „Еп. Константин Преславски“, в който е отбелязана пряката връзка между мисията, визията, приоритетните стратегически цели, образователната политика на университета и принципите на политиката на качеството. Политиката на ШУ по качеството на образованието е конкретизирана в Системата за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качество на образованието и академичния състав, включваща и процедурите и методологията за наблюдение и оценка на качеството. За изпълнението на изискванията, залегнали в тази система са налице доказателства като съвкупност от представени документи.

През изминалия период професионалното направление е преминало успешно през един външен за Университета одит от НАОА, свързан с процедурата за САНК на професионалното направление. Извършени са и 6 вътрешно университетски одита, които се осъществяват по план със заповед на заместник – ректора по качеството на ШУ, свързани с преглед на учебната документация, с установяване на нейното съответствие с утвърдените стандарти, с нейната актуалност и коректност. През периода направлението е преминало и през 2 вътрешнофакултетски прегледа, организирани от Факултетската комисия по качеството – за посещаемостта на учебните занятия (2011) и за актуалност на учебната документация и представянето ѝ в сайта на университета (2012 г.).

ШУ има ясно изразена политика, ориентирана към осъществяване на взаимовръзка между научните изследвания и обучението. Установени са следните аспекти на взаимовръзката между научните изследвания и обучението по професионалното направление, подкрепяни на

¹ Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

университетско, факултетно и катедрено ниво: *Публикации на студенти в сборници и списания под ръководството на преподаватели от катедрата* (за периода – 42); *Участие на студенти в научноизследователски проекти на университетско ниво* (38) и в проект „Студентски практики” (107); *Публикации на преподаватели, осигуряващи обучението по професионалното направление, отразяващи резултати от научноизследователската им дейност*, в т.ч. проектна – учебници и учебни помагала (56), *монографии* (50), *голям брой статии, които съответстват на профила на учебни дисциплини*.

Студентите имат достъп до необходимата информация, свързана с тяхното обучение (*въпреки че тя не е цялостно центрирана на сайта на Педагогическия факултет*), осъществява се целенасочена дейност по отношение стимулирането на научните изследвания в контекста на проблематика, свързана с обучението.

Констатации за изпълнение на критерий 1.2. в съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 /1-10/ „Управление на качеството на образованието“

Системата за управление на качеството на образованието и академичния състав в ШУ обхваща всички сфери от дейността на висшето училище, както и образователния процес във всички образователни степени. На ниво университет са осъществени **5 проекта за оценка на качеството** (2012-2016 г.). От документацията е видно, че редовно се проучва студентското мнение и мнението на потребителите с цел подобряване качеството на обучение по професионалното направление.

Необходимо е да се отбележи, че професионалното направление се ръководи от „принципите, етичните ценности и правилата, на които трябва да се основават взаимоотношенията между ръководството, преподаватели, служители и студенти”, заложили в Етичен кодекс на работещите в ШУ „Епископ Константин Преславски”, приет на 22.07.2016 г. Налице е процедура в Етичния кодекс на ШУ в Раздел VI „Оценки и санкции от научната общност за неморалните прояви”, според която при наличие на жалба тя се адресира до Етичната комисия на ШУ. През изминалия период не са подавани жалби от преподаватели, служители и студенти от професионалното направление по нито един повод, в т.ч. дискриминация. Не са констатирани също изпитни измами и плагиатство по професионалното направление. *Не бе установено наличието на конкретна процедура и правила за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами и плагиатство.*

Констатации за изпълнение на критерий 2.1. в съответствие със стандарт 2 от ESG - част 1 /1-10/: „ВУ извършва обучение по професионалното направление като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация, (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др.) при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни“

За обучение на студентите в професионалното направление се разработва учебна документация по определени стандарти (утвърдени от АС Инструкции, публикувани във вътрешната информационна система на Шуменския университет). Анализът на основните акценти в квалификационната характеристика и изискванията за фундаментална общотeorетична и общо професионална компетентност е послужила за основа за изготвяне на учебния план и на учебните програми на акредитираната специалност в професионално направление 3.4. Социални дейности. Квалификационните характеристики са съставени след проучване на учебни планове на сродни специалности у нас и в чужбина, добрите практики в този вид обучение и анализ на конюнктурата на пазара на труда. Учебните програми съответстват на поставените образователна мисия, цели и задачи на професионалното направление. Те периодично се анализират и адаптират към измененията в образователното законодателство, като се осъвременяват и усъвършенстват в съответствие с изискванията на Системата за наблюдение, оценяване, поддържане и усъвършенстване на качеството на обучението.

Три са основните форми на обратна връзка, чрез които се отчита мнението на потребителите: преки контакти с мениджъри на социални заведения, на ръководители в администрации на областно и общинско равнище; косвено чрез мнението на обучавани студенти в магистърските програми, които вече работят по специалността; разработване на дипломни проекти по заявка на потребители и/или работещи студенти във връзка с професионалните им ангажименти. Кариерният център на Университета, който поддържа контакти с водещи фирми,

организации и институции, предлагащи работа на млади хора с различна професионална квалификация въз основа на предварително уточнени ясни критерии за подбор също допринася за изследване мненията и изискванията на работодателите. Мнението на потребителите на кадри по отношение на водения учебен процес и елементите на учебния план, вида, характера и хронологията на включените в него дисциплини, е положително.

Практическите занятия в учебните планове на специалност „Социални дейности” в ОКС „бакалавър“ заемат сериозен дял от общия хорариум – 530 часа, разпределени в четири семестъра, а заедно със семинарните и лабораторни упражнения, делът на практическите занятия е 61,88% от общата аудиторна заетост, *който се оценява като достатъчен.*

Обект на постоянно наблюдение, анализиране и оптимизиране са методите на преподаване и оценяване в професионалното направление. В анкетните проучвания сред студентите целенасочено се включват въпроси, засягащи методите на преподаване и оценяване, което позволява да се направи анализ, както на мнението на студентите, така и на преподавателите и да се работи ефективно за оптимизирането на учебния процес. Тези резултати се обобщават и анализират от отговорниците по качеството към катедрите, които ги докладват на заседанията на катедрените съвети.

Успеваемостта на студентите се следи чрез конкретни справки в деканата два пъти годишно във връзка с кандидатстването за стипендии и с формиране на групите за обучение на студентите в двете ОКС на направлението. Тя е обект на внимание и при даването на разрешения за разработване на дипломни работи от студентите и при подбор на студентите за международна мобилност. Проблемите на студентската успеваемост се разглеждат на КС при обсъждане на резултатите от семестриалните и държавните изпитни сесии и по повод на конкретни учебни казуси. Повод за обсъждане на използваните методи на преподаване и оценяване са и резултатите от анкетирането на студентите, както и наблюденията на ръководителите на катедри при атестирането на преподавателите. Тези резултати се вземат предвид при обсъждане на евентуални промени в учебните планове, при анализ на учебното съдържание на приеманите и актуализираните учебни програми. Учебните планове по професионално направление 3.4 Социални дейности в ШУ са сравнени с учебните планове на специалност „Социални дейности” в осем български университета. *Направените изводи са, че те са съотносими в съдържателен план.*

От сравнението, което е направено в доклада – самооценка между учебните планова по професионалното направление 3.4. Социални дейности в ШУ и в други 8 български университета, се забелязва различие в броя на предвидените в учебния план избираеми дисциплини. Някои от дисциплините, които са задължителни в учебния план на специалностите в Шуменски университет, са избираеми в учебните планове на аналогичните специалности в другите университети. Различия се наблюдават в структурирането на учебните дисциплини, но те не са съществени. Отбелязаните различия са относно акцентът, поставен в профилиращите дисциплини. Съществуват различия и по отношение на практическото обучение.

По отношение на учебните планове за ОКС „бакалавър“ и „магистър“ в други държави, е направено сравнение между ШУ и университети в Беларус, Германия, Израел, ОАЕ, Русия, САЩ, Сингапур и Украйна. Откриват се съществени различия между отделните програми, най-вече заради различните регламенти за придобиване на професионална квалификация „социален работник“ в различните държави.

Прави впечатление, че при сравнението е използван само един университет от държава-членка на ЕС. Добра база за сравнение биха били университетите от европространството.

Всяка година се актуализират учебните програми по всяка дисциплина, като процедурата за разработване и утвърждаване на учебните програми осигурява: единство и методологична хронология на учебния материал; попълване на евентуални пропуски в учебното съдържание, отстраняване на ненужни повторения и съгласуване с други дисциплини; осъвременяване на учебното съдържание; информираност на всички преподаватели за цялостния учебен процес. В началото на всяка година, поради изискването на ФС на Педагогически факултет за ежегодно актуализиране на списъците с избираеми и факултативни дисциплини се обсъждат и одобряват нови учебни програми. Освен това учебните програми се съгласуват с потенциални потребители на кадри (чрез множество разработени анкети), което дава възможност за своевременно

реагиране на актуалните потребности на пазара. *Работодателите изразяват положително становище по отношение на изучаваните дисциплини в професионално направление 3.4 „Социални дейности“ в ШУ и тяхното съдържание. Няма информация за точния брой потребители на кадри, които участват в разработването на програмите, но от срещата на ЕГ с представители, става ясно, че те са ангажирани в този процес, макар и неофициализирано.* Няма представители на студентите при разработването на учебните планове и програми, но трябва да се отбележи, че все пак тяхното мнение се взема предвид чрез резултатите от многобройните анкетирания.

Катедра „Социални дейности“ провежда петгодишно лонгитудно изследване (в резултат от препоръка на НАОА) сред студентите за периода 2011-2015 г. с 8 анкетирания и един и същи инструментариум, чиито анализ на резултатите показва, че студентите като цяло дават положителна оценка на учебните програми и учебния процес. На направените от студентите препоръки, катедрата е отговорила с действия за коригиране на пропуските.

Съотношението между задължителните, избираемите и факултативните дисциплини в специалност „Социални дейности“ в ОКС „бакалавър“ е приблизително 70%:20%:10%, а съотношението между задължителните и избираемите дисциплини в магистърските програми за завършили същата специалност в проценти е приблизително 80%:20%. *Прави впечатление големият дял на задължителните дисциплини в учебния план.* Много добро е съотношението между лекционни занятия и семинарни упражнения (семинари и практически занятия) при ОКС „бакалавър“ – приблизително 39%:61%. В 61:29% в ОКС „магистър“ лекционните занятия имат превес – приблизително 61-65% лекции и 27-29% практически занятия.

Констатации за изпълнение на критерий 3.1. в съответствие със стандарт 3 от ESG - част 1 /1-10/: **„Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение на съответното професионално направление“**

Квалификационните характеристики за специалност „Социални дейности“ са разработени съобразно Европейската и Национална квалификационна рамка, основната нормативна база и методическите стандарти на ШУ. В учебния план на ОКС „бакалавър“ на специалност „Социални дейности“ практическите занятия са насочени към реализиране на основната цел: въвеждане на студента в професионална среда под непосредственото ръководство на преподавателя. Реализирането на тази цел предполага изпълнението на следните задачи: осигуряване на оптимални условия за създаване на плавен преход в процеса на обучение от теоретична социална работа към професионална практика; психологическа готовност и адаптация към реалностите в социалната сфера; формиране у студента на отношение към клиента, семейството и групата; наблюдателност, прецизиране, критичност в работата по конкретен случай и способност за бързо ориентиране в кризисни ситуации; идентификация на функциите на социалния работник.

Планирането на практическите часове се осъществява предварително от ръководителя на практиката, като на студентите се поставят индивидуални задачи. Всички студентски практики приключват с практико-приложен изпит. На този изпит се отчита практическата работа на студентите за целия период на обучение, започвайки от летния практически модул до преддипломния стаж. На него присъстват: преподавателя по практика, базовите ръководители и ръководителя на катедрата. По време на този изпит студентите защитават своето участие в практиките чрез устно събеседване с комисията и представяне на дневниците за практика, които изработват по собствен замисъл и оформление. Формирането на крайната оценка по практика за всеки студент става на основание изказаните мнения на базовите ръководители, преподавателя по практика и личната самооценка, която студентът прави за собствената си практическа работа. Същевременно студентите са мотивирани да се включват в различни практико-приложни проекти и в доброволчески инициативи, подкрепяни от преподавателите си. *Специално проучване на студентското мнение за практическата ползност на обучението не е правено, но в анкетата за завършващи студенти, както и отделните анкети за всяка една от учебните дисциплини, са включени въпроси, които дават информация за мнението и оценката на студентите.*

За посочения период студентите са участвали и в 5 институционални и 1 национален проект. Общо участвали са 145 студенти, от които 107 в проект „Студентски практики“ на МОН и 38 участника в изследователски проекти на катедрата.

В Правилника за структурата и организацията на процеса на обучение в ШУ има точни правила и процедури за работа с постъпили жалби на студенти. *За отчетния период няма постъпили жалби на студенти от професионалното направление. При срещата на ЕГ със студентите също не бяха регистрирани жалби на студенти.*

Констатации за изпълнение на критерий 4.1. в съответствие със стандарт 4 от ESG - част 1 /1-10/: „Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на студента: прием в съответно професионално направление, развитие, признаване и дипломиране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане“

За всяка кандидат-студентска кампания ежегодно се подготвя и публикува Кандидат-студентски справочник, актуализира се Правилника за прием на студенти и се оповестява на страницата на ШУ. Програмите за конкурсни изпити се публикуват на сайта ШУ и в Кандидатстудентския справочник. Своевременно се подава актуална информация относно приема на кандидат-студенти, включваща съобщения и контакти, проверка на резултати от изпити и класиране, график за провеждане на предварителни изпити, график за провеждане на конкурсните изпити, балообразуване по специалности, специалности – подробна информация, такси за кандидатстване.

За улеснение на студентите е въведен електронен изпит, който се провежда не на определени дати, а при заявено желание от страна на кандидат-студента. Разработена е методика за провеждането му и материали, които са съобразени с неговата специфика. Разработена е електронна версия на сайта, чрез различни мобилни устройства могат да бъдат проверени резултати от изпити или да си получи консултация по телефона.

Разработени са учебни дисциплини с електронни форми на обучение. Образователният процес е осигурен с необходимата учебна литература.

Създадена е възможност за финансова подкрепа на студентите и докторантите – държавни стипендии, Фонд за подпомагане на студенти в неравностойно положение, учредени награди на Ректора и награди на Декана за отличен успех, 12 стипендии от ООД „Алкомет“, като 2 от тях са за студенти от ПФ – 1 за специалност „Социални дейности“.

Чрез системата на курсовото ръководство в ШУ се реализира куриране на учебната и образователната дейност. Всеки курс от бакалавърските специалности и всяка магистърска програма се администрира от курсов ръководител. Разработени са множество вътрешноуниверситетски правила в съответствие с принципите на Лисабонската конвенция, като: Правилник за признаване на висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища, Процедура за издаване на европейско дипломно приложение, Инструкция за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити, Инструкция за признаване и трансфер на кредитите от други висши училища и специалности, Процедура за издаване на европейско дипломно приложение в ШУ и др.

Добри професионални партньорства се поддържат между ШУ и Катедра „Социална работа“ и различни университети в Европейския съюз и Русия, както и с различни образователни и научноизследователски институции. На факултетско и университетско ниво са сключени 38 действащи договора с чуждестранни университети от 15 страни за международно сътрудничество. С тези институции се поддържат трайни и ползотворни контакти – техни представители се включват в научноизследователски проекти, участват на организирани от ШУ конференции, публикуват в Годишника на Шуменския университет, в издания на Педагогическия факултет и на отделни катедри, изнасят лекции пред студентите от направлението. Работните програми към договорите с посочените университети включват съвместна редакторска и рецензионна дейност, съвместно участие в монографии и сборници, взаимно предоставяне на учебна документация. Освен това в рамките на международна програма ЕРАЗЪМ Шуменският университет е сключил договори за студентска и преподавателска мобилност с 28 университета в 17 страни. Всички договори, сключени между Шуменски

университет по линия на международното сътрудничество и програма ЕРАЗЪМ са отразени на сайта на Шуменския университет.

През разглеждания период Катедра „Социална работа“ няма съвместни образователни програми с институции извън страната, нито участие на студенти и докторанти по програмите за международно сътрудничество. При иницирано и осъществено от Катедра „Социални дейности“ анкетно проучване сред студентите през учебната 2015/2016 г. във връзка с нагласите за участие в международна мобилност с цел учене или практика, резултатите показват положителна нагласа от страна на студентите за мобилност, но същевременно и сериозни пречки пред осъществяване на такава. Сред главните причини са изтъкнати затрудненията при общуване на чужд език, икономически и социокултурно детерминирани причини.

Няма създадени писмени правила за включване на студенти и докторанти в изпълнението на изследователски проекти на ниво университет или факултет. Въпреки това, във всички реализирани от катедрата проекти са включени и студенти. Няма критерии за тяхното включване, единствено определящи са личната мотивация на студента и преценката на преподавателите за възможностите на студента.

Изискванията към съдържанието на основните документи за образование и квалификация, издавани от училището са спазени. Освен държавните изисквания, са създадени и необходимите вътрешни правила и разпоредби.

Има много добра система за проследяване на професионалната реализация на завършилите студенти.

Констатации за изпълнение на критерий 5.1. в съответствие със стандарт 5 от ESG - част 5 /1-10/: „Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление“

За обезпечаване на квалифицирани преподаватели за професионалното направление е в катедрата и факултета ежегодно се прави преглед на възможностите за кариерно израстване и обявяване на конкурси, като се съблюдават законовите изисквания. Педагогическият факултет има разработени Критерии за заемане на академични длъжности – професор, доцент и главен асистент (препоръчителни минимални стойности), които важат и за професионалното направление.

През изминалия 5-годишен период са налице: 3 защитени дисертации за научната степен “доктор на науките”; 10 защитени дисертации за научната и образователна степен “доктор”; 9 спечелени конкурса за заемане на академичната длъжност “професор”; 12 спечелени конкурса за заемане на академичната длъжност “доцент”.

В бакалавърската програма 33 преподаватели са на първи ОТД (11 професори, 16 доценти, 4 главни асистенти – доктори и 2 преподаватели). Всички са със съответстваща на дисциплините квалификация и изследователска активност, като лекционните курсове се водят само от хабилитирани преподаватели на първи ОТД. Всички профилиращите дисциплини (45 на брой) се водят от преподаватели на първи ОТД. В магистърската програма 85,71% от дисциплините се водят от преподаватели на първи ОТД (12 на брой) със съответстваща на дисциплините квалификация и изследователска активност.

За регулярното атестиране на преподавателите има ясно очертана действаща система, която е отразена в Правилника за атестиране на академичния състав в ШУ „Еп. Константин Преславски”, където подробно са описани критериите, формирането на оценките, процедурата на атестиране, представена е атестационната карта и бланка за мнението на ръководител катедра. За целите на атестирането се осъществява анкетирание на студентите за тяхното мнение за атестираните преподаватели. Анкетиранието се извършва от отговорника по качеството на съответната катедра. Резултатите се докладват на катедрен съвет и се вземат предвид при определяне на оценката от атестацията на преподавателя. На заседания на факултетски и катедрени съвети се анализира състоянието на квалификационния статус и научното израстване на академичния състав и целенасочено се поощрява кариерното развитие, израстването на преподавателския и научен потенциал и приемствеността между поколенията. Въз основа на приети на АС критерии на заседания на катедрите се обсъжда и оценява научноизследователската, художествено творческата и административно-организационната

дейност на академичния състав. Постигнатите резултати са основание за допълнително диференцирано материално стимулиране. Така Педагогически факултет стимулира и подпомага научното израстване на преподавателите от професионалното направление.

В рамките на европейските програми и двустранното сътрудничество в ШУ има сключени 38 договора с 15 страни за международно сътрудничество, а по програма Еразъм – договори с 28 университета от 17 страни. Конкретно, катедра „Социална работа“ поддържа партньорства с университети като FridensauAdventisUniversity (Германия), Славянски университет, гр. Кишинев (Молдова), Държавен университет в Санкт Петербург (Русия), Кубанския държавен университет (Русия), Университетът в Риека (Хърватия), Тракийски университет и Ататюрк университет (Турция), Университетът на Лодз (Полша), Прешовския университет (Словакия), Университетът в Ротердам (Холандия) и др.

За последните 5 години е осъществена преподавателска мобилност в чужбина като изходящ обмен по програма Еразъм на 3 от преподавателите в направлението – в университети на Полша, Белгия и Португалия. От чужбина по програма Еразъм и по междууниверситетски спогодби в Педагогически факултет и респективно в специалност „Социални дейности“ са гостували 6 преподаватели от Полша, Испания и Португалия.

Няма данни за входяща и изходяща студентска мобилност по професионалното направление в депозираната документация. При посещението на експертната група бе направено допълнение за една осъществена изходяща студентска мобилност. Независимо от наличието на договори на университетско ниво, професионалното направление изпитва затруднения при мотивиране на студентите за осъществяване на изходяща студентска мобилност, основно поради икономически причини.

Констатирано бе недостатъчно познаване на възможностите на програма Еразъм+ Партниращи държави (извън Европейския съюз), както и недостатъчна готовност за приемане на чуждестранни студенти чрез осигуряване на обучение на чужд език, което би подпомогнало статуса на професионалното направление по отношение търсенето на възможност за мобилност от чуждестранни студенти. Сключването на договори с чуждестранни университети конкретно по направление Социална работа би допринесло за целенасоченост на студентската входяща и изходяща мобилност.

Констатации за изпълнение на критерий 5.2. в съответствие със стандарт 5 от ESG - част 5 /1-10/: „Научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея“

През изминалия период в 5 научноизследователски проекта са участвали 38 студента от професионалното направление. За периода 2011–2015 г. всички 34 преподаватели на ОТД в професионалното направление са участвали в научноизследователски проекти, от които: 5 участия в международни и 80 – в национални и 114 – в университетски проекти (общо 199 участия). Относителният дял на участвалите в *международни проекти* преподаватели от професионалното направление е 11,77%. Относителният дял на преподавателите от направлението, участвали в *национални проекти*, е 47%. Във вътрешноуниверситетски проекти за периода 2011-2016 г. участието на преподавателите е 100%, като средно участията в университетски проекти са 5,85% на преподавател.

Научните публикации на един преподавател на първи ОТД в професионалното направление за 5-годишния период са средно 23,82. Общо: 810 публикации. Относителен дял на публикациите в реферирани научни списания и сборници спрямо общия брой на публикациите в професионалното направление/специалността през последните 5 г. – 113, което представлява 13,95% от общия брой публикации. За изминалия период има 42 публикации на студенти от професионалното направление.

Общият брой посочени забелязани цитирания на преподавателите за изтеклия период са – 212, средно цитирания на преподавател на първи ОТД – 6,98. Брой цитирания в реферирани научни списания и сборници на един преподавател на първи ТД през последните 5 г. За същия период цитирания в реферирано научно списание – 42, което съставлява 19,71% от общия брой цитирания.

През разглеждания период сред академичната общност на ШУ и преподавателите в направление 3.4. Социални дейности се развива научното реферирано он-лайн списание

“SocioBrains” (www.sociobrains.com) – индексирано в 5 бази данни и с 3 импакт фактора. Всички преподаватели, докторанти и студенти могат да представят ежемесечно свои научни разработки и публикации свободно, без заплащане.

Констатации за изпълнение на критерий 6.1. в съответствие със стандарт 6 от ESG - част 1 /1-10/: „Има осигурена и непрекъснато развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности по професионалното направление, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такова“

Аудиторната и лабораторна площ е достатъчна за осигуряване нуждите на обучението на студентите по професионалното направление. За целите на обучението могат да бъдат ползвани 30 аудитории със площ от 8 520 кв.м.или при средно обучаващи се 300 студента, както е представено за периода от 2011-2015 г., на един студент се полага 28,40 кв.м. работна площ. На територията на Педагогически факултет се намират пет оборудвани лаборатории и две фитнес зали, плувен басейн и физкултурен салон. Общият брой учебни места е 1 148.

Обособената площ на компютърните зали е 357 кв.м. като на всеки 100 студента, при средно обучаеми 300 студента, се полагат 119 кв.м. Изградена е интернет мрежа на територията на факултета, тя е неограничена, а връзката е безжична посредством рутери, разположени на всеки етаж.

Общият капацитет на библиотечни единици в Шуменски университет е 250 000, от които 19 862 са специализирани да обслужват нуждите на направление „Социални дейности“. Регистрираните посещения от студенти от професионалното направление са 2 945. Новонабавената литература в направление Социални дейности е 730 библиотечни единици.

В периода от 2011-2015 година по дисциплините от професионалното направление „Социални дейности“ от академичния състав са издадени 50 учебника и 6 учебни помагала, от които 3 учебника са достъпни в електронен вариант. За 2016 година са издадени 2 книги, 1 учебно помагало и 1 учебник. *Съществува изградена точкова система за допълнителни възнаграждения при извършения допълнителен научноизследователски труд.* Библиотеката на университета осигурява условия за достъп до редица бази данни чрез интернет. Вътрешната мрежа на Шуменски университет също осигурява материали в електронен формат и е достъпна за всички студенти и преподаватели <http://uninet.shu.bg/>. Чрез списанието „Sociobrains“ се публикуват научни трудове на студенти и на преподаватели, до които има свободен достъп.

Към катедрата има назначен специалист, който отговаря за работата с преподаватели и техните въпроси, свързани с учебната дейност.

Констатации за изпълнение на критерий 7.1. в съответствие със стандарт 7 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите имат изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по професионалното направление и последващата реализация на завършилите“

Проведените през отчетния период 6 вътрешноуниверситетски одити следят за качеството и съответствието на документацията с утвърдените стандарти. Извършени са два одита на професионалното направление „Социални дейности“ като първият е проведен през 2011 и се отнася до посещаемостта на учените занятия, докато вторият (2012 година) е проследил качеството на документацията и представянето ѝ в сайта на университета. И двата одита са извършени от Факултетската комисия по качеството. Резултатите от всички одити са представени във вътрешната мрежа на университета.

Много прецизно в професионалното направление се следят предпочитанията на студентите за избор на специалността и профила на студентската популация в региона. Регулярно се изследват мненията на студентите и потребителите чрез съответни анкетни карти. Професионалното направление е проследило развитието на студентското мнение чрез „Лонгитудно изследване 2011-2015“.

Професионалното направление разполага с точни данни както за реализацията на студентите си по области, така и по конкретни типове работни места. Представени са точни данни за професионалната и териториалната реализация на студентите – бакалаври и магистри, завършили в периода 2011-2015 г. Освен в Североизточния регион, студентите от професионалното направление имат реализация в повечето от областите на страната.

Реализираните в сферата на социалните дейности са 47,5%, а общо професионално реализирани са 90,6% от завършилите по информация от приложенията и документацията, подготвена от катедрата. От завършилите магистърска програма студенти 53,3% за заети лица в социалната сфера.

Трябва да се подчертае, че катедра „Социална работа” поддържа собствени бази данни за обучението на студенти – социални работници в страната и в чужбина (както в Европа, така и в Азия), което позволява ориентация към националните и световните тенденции на развитието на професионалното направление.

Констатации за изпълнение на критерий 8.1. в съответствие със стандарт 8 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите публикуват ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по професионалното направление“

В рамките на информацията за Педагогическия факултет на сайта на ШУ има информация за обучението по професионалното направление – специалности, преподаватели (биография, публикации). Има достъп до Годишниците на Педагогическия факултет, сборниците от традиционните Пътуващи семинари и сборници с научни трудове на студенти и докторанти. Информация за разписи, графици за изпити, комплект на студента, квалификационните характеристики, учебни планове по професионалното направление е достъпна чрез раздел „Студенти” на сайта на ШУ.

Има достъп до информация, свързана с професионалното направление – кандидатстване, обучение, публикации на преподавателите и др., на сайта на университета, в различни негови части. Налице е достатъчно богата информационна база за цялостния „жизнен цикъл” на студента – възможности за кандидатстване, обучение и реализация, нормативна база на университетско ниво и др. Провеждат се регулярни срещи с потребители – представители на базови институции. Създадени са реални възможности за публикуване в издания на университета от страна на преподаватели и студенти, някои от които са със свободен достъп за външни заинтересовани лица. Регистрирани са достатъчен брой участия в конференции и други форуми на преподаватели, осигуряващи обучението в професионалното направление. *Има недостатъчност на споразумения за мобилност с чуждестранни университети по Социални дейности – само едно с държава извън Европейския съюз, което ограничава възможностите за мобилност на преподаватели и студенти в тази област и сравнимост с развитието на специалността в държави от Европейския съюз.*

Констатации за изпълнение на критерий 9.1. в съответствие със стандарт 9 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите извършват регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии, при обучението по професионалното направление“

Както вече беше отбелязано, налице е собствена документация в катедра „Социална работа”, организираща обучението в професионално направление 3.4. „Социални дейности” по управление на качеството, като периодично се анализира проведената работа и получените резултати. Почти всяко заседание на КС включва в дневния си ред точка, свързана с качеството на обучението и оценяването на студентските знания. Въз основа на самооценките в Катедрата се вземат решения за оптимизиране на учебния процес чрез въвеждане на нови форми на преподаване и оценяване, промени в учебните планове, организацията и отчитането на практиките, актуализация на учебни програми, предлагане на електронни учебни пособия и др.

През 2014 г. професионалното направление е преминало през един външен за Университета одит, свързан с процедурата за САНК на професионалното направление „Социални дейности“.

През разглеждания в доклада период - 2011-2016 г. Шуменски университет участва и в Международното изследване Thetrendence Graduate Barometer - Engineering Edition Берлин - Европейски студентски барометър – за изследване на кариера, образование, работодатели, в което са включени повече от 850 институции от 24 европейски страни.

Дейностите, свързани с наблюдение и управление на качеството се подпомагат от цитираните вече при критерий 1 и разработените 5 университетски проекта. Резултатите от проектите се използват при разработване и актуализиране на методически стандарти, разработване на методики за мониторинг на дейностите по качеството. Създаден е

специализиран софтуер за електронна разработка на анкетните карти, утвърдени в Университета. Отчетите на проектите по качеството са на разположение във вътрешната информационна мрежа. Анализите от проектите по качеството са оформени в редица публикации на участници в тях.

Мониторинг на успешността на обучението на студентите от разглежданото професионално направление се проследява и чрез успеха им от положените изпити при завършване. Средният успех на студентите от ОКС „бакалавър” през изминалия период варира между 5,06 – 5,29 (редовно обучение) и между 4,76 – 5,37 (задочно обучение). Средният успех на студентите от ОКС „магистър” през изминалия период варира между 5,18 – 5,48 (редовно обучение) и между 4,92 – 5,48 (задочно обучение). Успехът при завършване на студентите от специалност „Социални дейности” в Шуменския университет е висок. Може да се предположи, че високият успех е резултат от мотивацията на студентите да се обучават точно в тази специалност, конкуренцията на пазара на труда в региона и мотивацията на преподавателите да съхранят или повишат тази мотивация.

Констатации за изпълнение на критерий 10.1. в съответствие със стандарт 10 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по професионалното направление“

В професионалното направление „Социални дейности“ се полагат сериозни усилия за усъвършенстване на цялостния процес на организиране на обучението на студентите, в т.ч. във връзка с направените препоръки след предишната акредитация (2011 г. с оценка „много добра“ от Постоянната комисия по социални и правни науки и национална сигурност) и след САНК (2014 г.). Има доказателства, че направените препоръки са обсъждани на заседания на катедра „Социална работа” и са планирани съответни мерки в техен отговор. Последователно двама нехабилитирани членове на катедрата защитават дисертации и придобиват ОНС „доктор”. Направени са и промени в учебния план на специалност „Социални дейности” с въвеждане на дисциплината „Чужд език”(съответни решения на катедрен и факултетен съвет). На катедрен съвет е обсъдена бланка за анкетна карта за студентското мнение, която се прилага ежегодно.

Професионалното направление се стреми към водещи позиции в Североизточна България. Има доказателства за сериозен интерес към специалност Социални дейности. За изминалия период общо 1407 кандидат-студенти в ШУ са посочили като първо желание именно тази специалност. При среден брой кандидат-студенти в ШУ 1,38, в специалността, редовно обучение, средният брой е 11,78, а при редовно обучение – 9,9. Има доказателства за реализация на студентите от ОКС „бакалавър” като специалисти в 18 области, като най-голяма концентрация се наблюдава в областите Шумен, Варна, Търговище. Съответно – за ОКС „магистър” има доказателства за реализация на студентите в 12 области на страната, като най-голяма концентрация има в областите Шумен, Разград, Силистра, Варна.

В състава на комисиите за държавен практически изпит участват представители на базовите институции, в които студентите провеждат своята практика. Мнението на представителите на базовите институции се взема под внимание като информация и оценка за предварителната подготовка на студентите и тяхното представяне като практикуващи по професионалното направление с цел усъвършенстване на процеса на практическата им подготовка.

В резултат на констатациите за резултатите от извършеното оценяване и обсъждането, проведено на **28.03.2017 г. (Протокол № 06)**, членовете на Постоянната комисия, на основание чл. 88а, ал. 5, т. 1 от ЗВО и чл. 38, ал. 2 от ПДНАОА, гласуваха оценки по критериите за програмна акредитация на професионално направление по десетобалната система в съответствие с чл. 79, ал. 1 на Закона за висшето образование.

След обобщаване на резултатите от гласуването, в съответствие с приетите от Акредитационния съвет на НАОА „Правила за гласуване на процедури за акредитация и оценяване на проекти”, Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности взе следното **РЕШЕНИЕ:**

1. Дава програмна акредитация на професионално направление 3.4. Социални дейности в Шуменски университет „Еп. Константин Преславски“ на основание обща оценка: 9,36 (девет цяло и тридесет и шест стотни):

за ОКС „бакалавър“ по:

- „Социални дейности“ – редовна и задочна форма на обучение;

за ОКС „магистър“ по:

- „Регулиране и контрол в системата на социалните дейности“ – редовна и задочна форма на обучение.

2. Срокът на валидност на акредитацията е ШЕСТ години, съгласно чл. 79, ал. 4 от ЗВО.

3. Определя капацитет на професионално направление 3.4. Социални дейности в Шуменски университет „Еп. Константин Преславски“, както следва:

за ОКС „бакалавър“ – 360 студенти (редовна и задочна форма на обучение)

за ОКС „магистър“ – 80 студенти (редовна и задочна форма на обучение).

Общо за професионалното направление: 440 студенти.

Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности формулира следните **препоръки:**

1. Да се стимулира и реализира студентската мобилност по професионалното направление. Срок: септември 2019 г.

2. Да се проучат и сравнят учебните планове на университети от повече страни членки на ЕС. Срок: септември 2017 г.

Общата словесна оценка в съответствие с получената числова е: пълно съответствие.

Председател на ПКПНСД:
(проф. д-р Емилия Василева)